

Ministerie van Economische Zaken

Land- en Tuinbouworganisatie Nederland

Postbus 29773, 2502 LT Den Haag

Bezoekadres : Bezuidenhoutseweg 225
2594 AL Den Haag

Bankrekening : 35.76.06.760

Telefoon : 070-3382700

Fax : 070-3382710

E-mail : secretariaat@lto.nl

Datum : 19 december 2014
Ons kenmerk : LTO Dier (alle vakgroepen veehouderij).
Onderwerp : Reactie Internetconsultatie "Wijziging URM per 1 januari 2015"
Informatie : W. van Stralen, tel. 06-51263564, E-Mail wvstralen@lto.nl

Middels dit schrijven reageert LTO Nederland op de internetconsultatie "wijziging Uitvoeringsregeling Meststoffenwet per 1 januari 2015". In deze consultatie worden wijzigingen voorgesteld in de forfaits voor bepaalde dieren en voor de meststoffenstelling, is de uitbreiding van de pilot voor mineralenconcentraat aan de orde en tenslotte een aantal technische aanpassingen. Per onderdeel zullen we deze wijzigingen voorzien van onze vragen en opmerkingen, waarbij we afsluiten met de pilot mineralenconcentraat, aangezien ons daarover vandaag nog bericht van uw Ministerie bereikte.

Eerder dit jaar is door ons ook een reactie ingebracht betreffende de "excretieforfaits voor Rundvee", eveneens via internetconsultatie. Tot op heden hebben wij geen formele reactie ontvangen op deze inbreng. Wel is ons kenbaar gemaakt dat een aantal opmerkingen is meegewogen in het definitief vaststellen van de forfaits. Net als in de vorige consultatie vragen we ook ditmaal aandacht voor onderbouwing en cijfers uit de praktijk van het bedrijfsleven. We pleiten ervoor om – met name bij 'kleine diercategorieën' - te organiseren dat de voorgestelde forfaits tezamen met de wetenschappelijke uitgangspunten (en soms uitsluitend afleidingen uit literatuur) te toetsen aan de betrokken bedrijfspraktijk. Uiteraard zijn wij graag bereid om dit vanaf de zijde van het bedrijfsleven te ondersteunen.

We kunnen constateren dat voor de actualisatie van een aantal diercategorieën gebruik is gemaakt van de recentste wetenschappelijke onderzoeken. Wij hebben op diverse niveaus aangedrongen om de forfaits in overeenstemming te brengen met de zichtbare trends in de veehouderijpraktijk en het is goed om te constateren dat dit in het voorstel op een aantal plaatsen tot uiting komt. Onze vragen en opmerkingen hebben vooral betrekking op een aantal keuzes die ten grondslag liggen aan de voorgestelde forfaits en op de onderbouwing voor afgeleide normen voor die diercategorieën waarvoor niet de beschikking is over recent wetenschappelijk onderzoek.

Om de verschillen goed inzichtelijk te maken hebben we de verschillende tabellen die de afgelopen jaren zijn gehanteerd op een rij gezet. Een aantal zaken vallen ons op als we de publicaties van 2008, 2010-2013, 2014-2017 en de nu voorgestelde forfaits 2015 naast elkaar zetten. Het valt ons op dat er in de Toelichting slechts voor een zeer bescheiden aantal diercategorieën is beschreven op basis waarvan de voorgestelde wijzigingen zijn opgenomen. Dat maakt het lastiger om inhoudelijk te reageren. Veranderingen volgen niet altijd logischerwijs uit de documenten die CDM heeft gepubliceerd op haar website, of uit de analyses van de mineralengehalten in dierlijke mest. Naast een aantal meer algemene vragen zijn daarom hieronder ook per diercategorie en/of subsector vragen uit de praktijk geformuleerd

Algemene vragen

Wij kunnen ons zoals in de aanhef reeds verwoord, prima voorstellen dat de jaarlijkse mestproductiecijfers van CBS/WUM een belangrijke bron zijn voor het aanpassen van de excretie en mestforfaits. Ten algemene hebben we nog wel een aantal vragen:

1. Is er naast mestproductiecijfers ook gekeken naar andere bronnen waaruit de nieuwe excretieforfaits zijn te onderbouwen? Zo ja, kunt u ons een afschrift bezorgen van de gebruikte bronnen en van de informatie die ten grondslag ligt aan het nieuwe voorstel? Wij denken hierbij aan vervoersbewijzen dierlijke mest die RVO beheert en wetenschappelijke publicaties van de verschillende onderzoeksinstituten. In de sector zijn de gegevens van voerleveranties beschikbaar en wij kunnen ons voorstellen dat er ook deskundigen in de periferie zijn geraadpleegd. Mocht dit niet het geval zijn dan dringen wij er op aan dat dit wel overwogen wordt, in onze reactie zijn ook deze bronnen gebruikt waardoor er een nauwere aansluiting op de praktijk kan worden gemaakt.
2. Verder vragen wij ons af in hoeverre er rekening gehouden is met veranderingen in de bedrijfsvoering op veehouderijbedrijven in Nederland. In het rapport Harmonisatie Diercategorieën (Groenestein et al 2014) vinden we wel een onderbouwing voor een nieuwe indeling, deze is echter uitsluitend gericht op de data-inwinning voor statistiek en rapportages voor luchtkwaliteit. De nieuwe indeling heeft echter ook effecten voor de bedrijfspraktijk. Deze ontwikkelingen hebben we per sector hieronder nader uitgewerkt. Indien dit het geval is, zouden wij graag een overzicht krijgen van de deskundigen of organisaties die daarvoor geconsulteerd zijn en van de gebruikte data. Tevens zijn wij benieuwd of er gebruik gemaakt is van buitenlandse literatuur.
3. Voor de diercategorieën waar sprake is van grote wijzigingen bepleiten wij een duidelijke communicatie over hoe individuele veehouders in de verantwoording van de meststoffenwet met deze wijzigingen om dienen te gaan. De inwerkingtreding is naar verwachting niet bij de start van het nieuwe kalenderjaar gereed en daardoor is het opgeven van eind –en beginvoorraden (1 febr.) bijvoorbeeld al lastig.
4. Tenslotte constateren we dat er in de bedrijfsvoering –en resultaten in toenemende mate variatie optreedt die niet of onvoldoende tot uitdrukking komt in de diergebonden normen en forfaiten voor mestsamenstelling. De vrije bewijsleer kan in dat geval door de veehouders worden benut om de bedrijfsspecifieke situatie te verantwoorden. Alleen voor melkveehouders is daarvoor de BEX beschikbaar, andere dierlijke sectoren moeten gebruik maken van de forfaitaire waarden. Echter, in de handhaving constateren we een toenemende complexiteit, waarbij van de individuele veehouder telkens meer wordt gevraagd als het gaat om bewijslast. De veehouder dient volgens (representanten van) het Ministerie van Economische Zaken zeer uitgebreide bewijslast te documenteren wanneer er op het bedrijf sprake is van zeer specifieke omstandigheden gelden op basis waarvan er gemotiveerd afgeweken kan worden van de forfaiten. Tegelijk constateren we dat voor diverse diercategorieën sinds 2005 (en soms ver daarvoor) geen enkel wetenschappelijk onderzoeksrapport beschikbaar is waarop de diergebonden normen gebaseerd zijn. Voor andere diercategorieën adviseert CDM juist om –ondanks aantoonbare verschillen in excretie en mestsamenstelling- toch te kiezen voor één algemeen forfait. Ook daarmee schuift

de bewijslast en administratieve last steeds meer naar de veehouder. Daarom geven wij graag het volgende in overweging:

- a. Om voor die diercategorieën waarvan slechts een beperkt aantal bedrijven in Nederland is en slechts afgeleide normen zijn vastgesteld, ook bij de verantwoording vaker met forfaitaire mestsamenstellingen te rekenen.
- b. Om voor die diercategorieën waarvan bekend is dat er veel bedrijfsspecifieke factoren zijn die een grote impact hebben op excretie en mestsamenstelling, samen met het bedrijfsleven te komen tot een aantal criteria op basis waarvan gemotiveerd en aantoonbaar kan worden afgeweken van de forfaits.

Per diercategorie

Schapen (vlees en – melkproductie), ooiën en rammen, categorieën 550, 551 (nieuw) en 552:

Er zijn een drietal wijzigingen voorgesteld voor deze diercategorie, waarvan ons de noodzaak niet duidelijk wordt uit de beschikbare informatie:

- **Wijzigingen van de diercategorieën en beschrijvingen.** Vanuit de Vakgroep Schapenhouderij zijn er een aantal opmerkingen over deze nieuwe indeling. Zo zijn alle ooiën incl. lammeren tot 25 kg in categorie 550 gebleven, en de ooiën en rammen er aan toegevoegd die voorheen onder 552 vielen. De lammeren vanaf 25 kg tot –en vanaf 3 maanden komen vervolgens in de nieuwe categorie 551, en de aangepaste 552. Categorie 551 is begrensd op een leeftijd van circa 3 maanden, is deze categorie gestoeld op bedrijven die proberen binnen de 100 dagen hun lammeren slachtrijp te krijgen? Dit is in de praktijk slechts een kleine categorie, het merendeel van de lammeren loopt langer in de wei voor ze aan het gewicht zijn. Praktischer (ook voor de controleerbaarheid) zou hier zijn om circa 3 maanden te wijzigen in 120 dagen. Binnen 4 maanden zijn de meeste lammeren namelijk wel afgevoerd. Vervolgens kan categorie 552 dan voor de leeftijd vanaf 4 maanden gebruikt worden.
- **Verhoging van de excretienorm voor stikstof:** Het is voor ons onduidelijk of deze verhoging van cat. 550 (van 10,7 naar 12,7 kg N) te maken heeft met de herindeling in categorieën of dat deze een wetenschappelijke achtergrond heeft, door bijvoorbeeld het beschikbaar komen van recente cijfers over voeropname, vleesaanzet en mestproductie. Ook is het verschil tussen schapen en (melk)geiten vrij groot, zeker voor de volwassen dieren, graag zouden wij daar een inhoudelijke onderbouwing van zien. Voorzover wij kunnen nagaan is de bron voor deze normen nog steeds Jongbloed et al 2005 voor excreties en Groenestein et al 2005 voor N-verlies. Intussen is het gehalte aan stikstof en fosfaat in de rantsoenen (voor schapen grotendeels gras) in die 10 jaar substantieel gedaald. In de fosfaatsnorm is dit terug te zien, echter in de stikstofnorm niet. Schapen krijgen doorgaans niet het beste gras dus is het volgens ons gerechtvaardigd om de herkomst en juistheid van de normen nog eens tegen het licht te houden, zowel qua rantsoenen als qua huisvesting (stromest).
- **Ten algemene** nog een aantal opmerkingen over het verschil tussen schapen en geiten. Wat daarbij opvalt is dat de excretie van geiten substantieel lager is dan van schapen, terwijl er in de bedrijfsvoering in de schapenhouderij juist sprake is van een extensiever gebruik van eiwit en fosfor en meer vleesaanzet. Dit zou in een lagere excretie per dier moeten resulteren.

Samengevat: ontevreden over verhoging van stikstofexcretie, tegengestelde trend in de sector zichtbaar. Ook nieuwe categorie-indeling roept vraagtekens op.

Geiten, categorie 600, 601 en 602:

Opvallend is dat de mestproductie (m^3/jaar) niet erg verhoogd is, behalve voor 602 waar sprake is van een toename van maar liefst $0,3 \text{ m}^3$. De fosfaatexcretie is in deze categorie juist verlaagd (tegelijk met een hoger volume dus) en de stikstofexcretie fors is verhoogd. De categorieën 600 en 601 zijn ook fors verhoogd in fosfaatexcretie, de stikstofexcretie neemt niet in dezelfde mate toe. Beide is zeer opvallend, mede gezien het feit dat de fosfaatgehalten in veevoer voor andere graasdiersectoren zijn gedaald en hebben geleid tot een verlaging van de excretie. Geiten worden in veel gevallen gevoerd met hetzelfde assortiment als voor rundvee wordt gemaakt. Ook in de Review van mineralengehalten in dierlijke mest is de ruim 11000 gebruikte VDM's slechts een kleine stijging van de gehalten zichtbaar. Wij zijn zeer benieuwd naar de onderbouwing van deze wijzigingen, die wanneer deze onverkort doorgevoerd worden een enorme invloed op de verantwoording van individuele bedrijven zullen hebben. Graag zouden wij de optredende verschillen eens vergelijken met een dataset vanuit het bedrijfsleven.

Samengevat: Zeer kritisch ten aanzien van verhoging van excreties en veranderde verhouding stikstof en fosfaat

Paarden, pony's en ezels; categorie 941,943

Door de voorgestelde herindeling op basis van Groenestein et al (2014) wordt er beter aangesloten bij de RAV-systematiek. Tegelijk wordt de verantwoordingsplicht van een individuele veehouder meer geschoven naar een gemiddelde. Dat kan uiteraard prima wanneer er op het bedrijf ook hoofdzakelijk een doorsnee van het Nederlandse paarden –of ponybestand aanwezig is, dat is echter niet het geval in de praktijk. Individuele bedrijven worden daardoor geconfronteerd met hogere excreties van de dieren die vorig jaar nog een lagere excretie hadden. Zij hebben daarvoor meer grond en/of mestafzet nodig voor dieren die niet zijn veranderd. Wij vragen ons af waarom er niet op dezelfde wijze afgeleid kan worden ten behoeve van de RAV zoals dat bijvoorbeeld bij vleeskalveren en jongvee wel gebeurt.

Samengevat: Kritisch ten aanzien van wijzigingen ten behoeve van gemak voor emissieregistratie

Varkens, alle categorieën:

Stikstof: Opvallend is dat de excretie van stikstof van alle diercategorieën (behalve dek –en zoekberen op vaste mest) met 3 tot 22% zijn toegenomen. Deze stijgende trend is niet zichtbaar in de jaarlijkse publicaties van de mestproductiecijfers door CBS/WUM. Met name bij fokzeugen en biggen zijn ook de stikstofgehalten in de mest flink gedaald. Wij vragen ons af op basis waarvan deze stijging is te verklaren en zien daar graag de wetenschappelijke onderbouwing voor. Is deze puur gebaseerd op het samenvoegen /harmoniseren van diercategorieën of is er een voer, management –of diereffect op basis van beschikbaar onderzoek meegenomen? Uiteraard zijn wij ons er van bewust dat het gros van de bedrijven gebruik maakt van de stalbalans en daarmee een bedrijfseigen stikstofproductie bepaalt. Echter, wanneer ook de N-correctie meegenomen wordt, een post die in de stalbalans direct gekoppeld is aan de mestproductie en daarmee aan de mestafzet op bedrijven, dan valt op dat deze is toegenomen bij een paar diercategorieën, terwijl deze bij de meeste groepen is gedaald. Dit heeft ongetwijfeld te maken met de steeds bredere toepassing van emissiearme huisvestingssystemen, waarvan gemakshalve wordt aangenomen dat deze stikstof extra wordt behouden in de mest. Reeds in Groenestein et al (2005) is al aannemelijk gemaakt dat dit lang niet altijd opgaat (pag. 6):

(...) de NH3-emissiemetingen (basis voor de emissiefactoren in de Rav) uitgevoerd bij een bepaalde N-excretie. In de loop van de tijd veranderen de N-excreties, zoals beschreven in

Jongbloed en Kemme (2005) en Kemme et al. (2005). Aangenomen wordt dat de emissie van NH₃ bij veranderende N-excretie procentueel gelijk blijft. Aangenomen wordt dat de NH₃-emissie in kg evenredig vermindert met de hoeveelheid stikstof in de mest. Een kritische kanttekening bij deze aanname is dat op basis van de processen de emissie van NH₃ afhankelijk is van TAN (...) en niet van de totale hoeveelheid N in de mest (Monteny, 2000). Of de TAN evenredig toe- of afneemt met een veranderende totale hoeveelheid N in de mest hangt af van de onderliggende processen die beïnvloed zijn door de reducerende maatregelen. Derhalve kan een onderschatting, dan wel overschatting gemaakt worden van de werkelijke NH₃-emissie. De grootte van de gasvormige N-verliezen wordt voor het grootste deel bepaald door de NH₃-emissie. Door Mosquera et al. (2005) is onderzocht wat de variabiliteit in de resultaten van de NH₃-emissiemetingen is bij vleesvarkens. Het bleek dat deze hoog was en dat emissie-arme systemen wel statistisch onderscheiden konden worden van conventionele systemen ($P < 0.10$), maar dat de verschillen tussen de emissie-arme systemen (spoelgoten, koeldek en IC-V) niet significant waren ($P > 0.50$). De reden voor de grote variabiliteit van de resultaten van de NH₃-emissiemetingen is een optelsom van alle factoren die NH₃-emissie beïnvloeden zoals seizoen, voer, staltemperatuur, luchtbeweging, gedrag van het dier, management van de veehouder enz.

In de praktijk neemt het aantal geluiden dat er sprake is van een stikstofgat hand over hand toe. Met de voorgestelde forfaits zal dit verschijnsel alleen maar erger worden. Voor met name de varkenssector zijn de N-correcties voor de gangbare diercategorieën 401 en 411 fors naar beneden aangepast, zowel voor de traditionele huisvesting alsook voor de emissiearme huisvesting. Tot een aantal jaren geleden was een stikstofgat niet altijd problematisch, mits de afgevoerde hoeveelheid mest en de fosfaatbalans maar sluitend waren. Dit is door de toenmalige Minister Veerman in een kamerbrief (17 januari 2007 07-LNV-B-01 DL. 2007/148) vastgelegd. In de praktijk wordt het voor een ondernemer echter steeds lastiger om een optredend stikstofgat overtuigend te verantwoorden. Dit heeft vooral gevolgen voor bedrijven die zelf beschikken over grond. Deze zullen nog meer aan moeten tonen welke mest op hun eigen land is uitgereden. Wij zijn van mening dat het tijd wordt voor een actualisatie van de genoemde kamerbrief, voor zowel de verantwoording van stikstof als fosfaat. Op basis daarvan moeten veehouders gerichter gebruik kunnen maken van een aantal gefundeerde (wetenschappelijk onderbouwde) bedrijfsfactoren waarmee verschillen verklaard kunnen worden. Vanuit de sector is hiervoor een analyse van bedrijfsgegevens beschikbaar die we graag met uw Ministerie verder bespreken en vergelijken met de onderbouwing van de Commissie Deskundigen Meststoffenwet. Mochten er hiaten zijn tussen wetenschap en praktijk dan willen we graag kijken in hoeverre die opgelost kunnen worden.

Fosfaat: De afgelopen jaren is er door Uw Ministerie en het bedrijfsleven veel energie (en geld) gestoken in onderzoek naar de verschillen in fosfaatefficiëntie tussen varkens. Het gaat hierbij om verschillen tussen dieren gevoerd met brijvoer en droogvoer, maar ook het verschil tussen het mesten van beren en borgen. De verschillen in de gehanteerde bedrijfssystemen en diergroepen hebben een aantoonbaar effect op de productie van dierlijke mest (in volume) en op de fosfaatvastlegging en excretie. Het is voor ons uitermate teleurstellend om te moeten constateren dat al deze onderzoeken wel een aantoonbaar verschil in retentie en excretie aan het licht brengen, maar dat de CDM vervolgens adviseert om dat verschil niet tot uiting te brengen in de forfaits. Dit betekent dat bedrijven die aan brijvoeding doen of beren mesten in de problemen komen bij de verantwoording van de mestproductie. Wij dringen er op aan om met ons in overleg te treden om te bekijken op welke wijze er tegemoetgekomen kan worden aan deze bezwaren. In 'Recept voor Duurzaam Varkensvlees' wordt een module opgenomen die gericht is op het verhogen van de fosfaatbenutting. Een aantal aspecten van de bedrijfsvoering (brijvoer of droogvoer, beren of borgen) is zonder al te veel uitvoeringsproblemen te controleren. Wij zijn het om die reden niet eens met het advies van CDM die zich niet lijkt te

hebben verdiept in de mogelijkheden die er op dit vlak beschikbaar zijn.

Samengevat: kritisch ten aanzien van verhoging stikstofexcretie i.v.m. optreden stikstofgaten

Pluimvee, categorie 300, 301, 310, 311, 312, 200 t/m 202, 800 t/m 803:

Ook bij pluimvee is er over de hele linie sprake van een substantiële verhoging van de stikstofexcretie van vaak meer dan 20% (uitgezonderd kalkoenen). In de toelichting wordt aangegeven dat de verhoging van de gehalten op basis van recent onderzoek in vleeskuikens (Van Krimpen et al 2013) en vleeskuikenouderdieren (CDM 2014) en veranderingen in de bedrijfspraktijk zijn verhoogd. Het is daarom logisch dat ook de excretie van vleeskuikens (312) is gedaald, echter voor de verdubbeling van de N-correctie hebben wij geen verklaring. Het is in onze ogen ook onlogisch dat van ouderdieren de excretie van stikstof wel is verhoogd, ondanks de onderbouwing van CDM voor wat betreft de hogere gehalten in dieren.

Voor legpluimvee ontbreekt ons de duiding van de voorgestelde verhogingen, wij zijn zeer benieuwd naar het onderliggende onderzoeksmateriaal.

Ook bij eenden is er een opvallende verschuiving, de excretie van dieren in een stalsysteem van vaste mest stijgt substantieel, terwijl bij drijfmest een daling is voorgesteld. Ook hiervan ontbreekt de onderbouwing. Met name bedrijven met grond zullen gebruik maken van de forfaitaire excreties en in praktijk meer mest moeten afvoeren dan er in werkelijkheid is. Vanuit de praktijk krijgen wij in toenemende mate signalen dat de forfaits niet overeenstemmen met de mestproductiecijfers van de bedrijven. Desgewenst kunnen wij een analyse van praktijkcijfers aan u voorleggen.

Samengevat: onbegrijpelijke verhoging van stikstofexcretie.

Konijnen:

De CDM heeft ook geadviseerd om de forfaits van stikstof en fosfaatgehalten in konijnen aan te passen op basis van recente ontwikkelingen en de review van Ipema et al (2014). Wij kunnen ons vinden in de voorgestelde wijzigingen

Pilot mineralenconcentraat

Vandaag bereikte ons het bericht dat de uitbreiding van de pilot Mineralenconcentraat waarschijnlijk niet al per 1 januari a.s. geëffectueerd kan worden. Dit is mede gelegen in het aantreden van een nieuwe Eurocommissaris en de vorderingen in het overleg met de Commissie over een permanente beschikking.

Dit bericht komt bij ons toch wel hard aan, juist omdat deze in consultatie voorliggende regeling overduidelijk verwachtingen schept dat er een uitbreiding tot 30 deelnemers aan zit te komen.

Mocht de uitbreiding in een later stadium in 2015 alsnog kunnen plaatsvinden, dan is het bemestingsseizoen reeds begonnen, bovendien hebben een aantal ondernemers zich reeds bij ons gemeld die voorgesorteerd hebben op en geïnvesteerd hebben in een grotere pilot.

Over de inhoud van de voorliggende tekst hebben wij ook nog een aantal opmerkingen:

- Bij de eisen aan het mineralenconcentraat dienen volgens ons nog de eenheden vermeld te worden.
 - o Is de verhouding N/P in kg/kg of mol/mol. Wij gaan uit van het eerste echter missen deze vermelding
 - o Idem voor de eenheid van geleidbaarheid, wij gaan ervan uit dat mS/cm bedoeld wordt.
- De grenswaarde voor geleidbaarheid van 50 mS/cm is volgens ons te scherp gesteld. Deze eis is bedoeld om te voorkomen dat dunne fractie na mestscheiding ook zou kunnen voldoen aan de eisen voor kunstmestvervangers. Het effect kan echter zijn dat

ook concentraat van zeugenmest uitgesloten is van deelname. Uit de rapportage Mineralenconcentraten uit dierlijke mest, monitoring in het kader van de pilot mineralenconcentraten, blijkt dat niet alle deelnemers de grens van 50 mS/cm halen. Hier zou deelnemer D net niet voldoen met 48 mS/cm terwijl de indikking op basis van ingaande geleidbaarheid de op één na hoogste is. Deelnemer E voldoet niet met 38 mS/cm terwijl de indikking op basis van de ingaande geleidbaarheid bijna gelijk is aan die van deelnemer B, die wel gemakkelijk voldoet omdat de ingaande geleidbaarheid veel hoger is. Wij bepleiten dat de eis van 50 mS/cm wordt verlaagd naar 40 mS/cm . Daarmee wordt eveneens dunne fractie uitgesloten en blijft het mogelijk om zeugenmest via RO te concentreren.

Voor wat betreft de verdere technische aanpassingen in de URM hebben wij geen opmerkingen.

Hopende u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd, uiteraard zijn wij graag bereid om nadere toelichting te verschaffen.

Vriendelijke groet,

Wiebren van Stralen

Beleidsadviseur Mest & mineralen

Bijlage: overzicht bijlage D 2008-heden